

AJÁNLO

VÖRÖS IMRE: DIXI ET SALVAVI

Vörös Imre kilenc évig volt a magyar Alkotmánybíróság tagja. Távozásakor így nyilatkozott bírói tevékenységéről a Fundamentumnak: „személyemhez nagyon sok tekintetben a különvélemények kötődtek, és egyfajta fenegyerekként állítottak be, aminek én azért nem örültem, mert soha nem szerettem a címkéket: innen ugyanis könnyű eljutni odáig, hogy összeférhetetlen vagyok, mert egyesek fenegyerekként drukkolnak nekem, mások pedig összeférhetetlennek ítélnék. (...) Azt gondolom, hogy a különvélemények is hatnak, és az utókor – mint a köztéri kútból – merít belőlük, ha akar.” (1999/2. szám, 65. o.)

A volt alkotmánybíró kötetbe gyűjtötte önállóan írt különvéleményeit és párhuzamos indoklásait. A könyvecske bevezetőjében a szerző megosztja olvasóival indítékait: „Az egymással való összevetés, a könnyebb értékelés lehetőségét kínálja a személyes vélemények összegyűjtése és publikálása. Igaz, ezzel az alkotmánybíró maga teszi az utókor mérlegére kilencéves tevékenységének egy terjedelmileg talán csekély, tartalmilag viszont esetleg mégiscsak jelentős súlyú szelétét.”

A jól szerkesztett, tárgy- és jogszabály-mutatóval ellátott kötet valóban hozzásegítheti a kutatókat ahhoz, hogy megalapozottan ítéljék meg, Vörös Imre alkotmánybíró mivel járult hozzá a lassan már legendássá váló első Alkotmánybíróság teljesítményéhez. A kép persze csak akkor lehet teljes, ha az értékelők áttanulmányozzák azokat az alkotmánybírói határozatokat is, amelyek meghozatalában Vörös Imre előadó alkotmánybíróként vett részt. Sajnos ebben nem nyújt segítséget a kötet. De azt mindenképp elősegíti, hogy Vörös alkotmánybíró a testület nagy tudású tagjaként, de mégiscsak a bíróság fenegyerekeként maradjon meg az utókor emlékezetében.

*(Logod Bt.,
Budapest, 2000.
130 oldal, ármegjelölés nélkül.)*

TAKÁCS PÉTER: NEHÉZ JOGI ESETEK.
JOGELMÉLET ÉS JOGÁSZI ÉRVELÉS.

Nincs gyakorlatiasabb dolog, mint egy jó elmélet. Ezt a tételt jól illusztrálja a Nehéz jogi esetek címmel megjelent jogelméleti példatár, amelynek szerzője Takács Péter, az ELTE és a Miskolci Egyetem jogbölcselet tanára. A gyűjtemény konkrét példák-

kon keresztül mutatja be, milyen következményei lehetnek egyes jogelméleti tételek gyakorlati alkalmazásának, illetve, hogy a gyakorlati problémák milyen jogbölcseleti kontextusban érthetők meg. Olvashatunk a kötetben történeti perekről (Szókratész, I. Károly peréről, a francia forradalom pereiről, a Dreyfus-perről és a nürnbergi perről) és nemzetközi bírói testületek elé került ügyekről (mint például a jugoszláviai háborús bűnösök peréről) csakúgy, mint az Alkotmánybíróság, illetve a Legfelsőbb Bíróság, továbbá az állampolgári jogok biztosai eseteiről. Különleges szellemi izgalmat sejtetnek az elméleti nehézségeket felvető, illetve a fikciós jellegű jogi esetek. Számos ügy emberi jogi problémákat rejt, amelyek a többihez hasonlóan gyengéden ironikus keretbe kerülnek, főként az eset átrfása során használt földrajzi és személynevek útján.

Takács Péter kiváló munkát végzett. A jogi gondolkodás, a társadalmi problémák jogi kezelésének sajátosságai úgy válnak világossá és érthetővé a kötet lapjain, hogy egyúttal szórakoztatják is az olvasót.

*(Napvilág Kiadó,
Budapest, 2000.
400 oldal, 2100 Ft.)*

GYULAVÁRI TAMÁS – KÖNCZEI GYÖRGY:
EURÓPAI SZOCIÁLIS JOG

Az Osiris Kiadó Európai Unióval foglalkozó tan-
könyveinek sorában jelent meg két hazai szak-
ember, Gyulavári Tamás és Könczei György Európai
szociális jog című műve. A könyv, amely kézikönyv-
ként is jól használható, együtt tárgyalja a két legfon-
tosabb európai intézmény, az Európai Unió és az Eu-
rópa Tanács szociális jogát. A kötet első része az Eu-
rópai Unió szociális politikájának fejlődésével ismer-
teti meg az olvasót, míg a második rész az Európa
Tanács keretében létrehozott Európai Szociális Kar-
ta tartalmával és esetjogával foglalkozik. Mindkét
szerző tudatosan törekedett arra, hogy a jogi szabályo-
zás mögött mindig bemutassa a koncepcionális prob-
lémákat, és hogy interdiszciplináris megközelítésben
tárgyalja a felvetett kérdéseket.

A kötet, amellet, hogy jól hasznosítható, praktikus
ismereteket nyújt – a szerzők, akik egyúttal gyakorlati
szakemberek, alapvetően ezzel a céllal írták meg a
könyvet –, jelentős hozzájárulás a szociális jogok tekin-
tetében folyó elméleti vitához is. Világossá válik ugyan-
is, hogy az egységes belső piac torzításmentes működé-

sének biztosítása hogyan vezet el szociális szempontok érvényesítéséhez az Európai Unióban, a szociális védelem hogyan biztosítható absztrakt egyéni jogok nélkül is, avagy absztrakt szociális jogok hogyan válhatnak jogilag kikényszeríthetővé az úgynevezett szatelliter jogosítványok alapján. A kötet bemutatja azt is, hogyan valósul meg a korábban őrült fantáziának tartott elképzelés, a nemzetközi panaszjog szociális jogok megsértése miatt. (A legújabb hír: az Európai Szociális Kartához csatolt és kollektív panaszeljárást biztosító jegyzőkönyv alapján már megérkezett az első elfogadható panasz.)

Mindezek alapján Gyulavári Tamás és Könczei György könyve bátran ajánlható nem csupán a gyakorló és elméleti szociális jogászok és szociálpolitikusok figyelmébe, de mindazokéba is, akik érdeklődnek a két európai intézmény munkája, illetve az emberi jogok nemzetközi védelmének problémái iránt.

*(Osiris Kiadó,
Budapest, 2000.
394 oldal, 2200 Ft.)*

TÁRSADALMI SZERVEZETEK A JOGALKOTÁSBAN

A jogalkotási folyamatban való részvételt törvény biztosítja az érdekelt szervezeteknek: véleményüket ki kell kérni a jogalkotási program összeállítása során, és a tervezeteket meg kell küldeni számukra. A TASZ tapasztalatai szerint a kormányzat, illetve az egyes minisztériumok ezen a téren nem tesznek eleget törvényes kötelezettségüknek. Ugyanakkor a törvényjavaslatok parlamenti vitájakor megjelentetett TASZ Álláspont sorozatot a szakemberek és a politikai döntéshozók felhasználják munkájuk során.

A Társadalmi szervezetek a jogalkotásban című kiadvány (szerkesztette: Fridli Judit és Paskó Ildi) ismerteti és értelmezi társadalmi szervezetek jogalkotási részvételének szabályait, valamint sorra veszi azokat a javaslatokat, amelyeket az elmúlt időszakban egy-egy képviselő, illetve a kormány készített a kérdés szabályozására. A közéleti kérdésekben tájékozott olvasót nem lepheti meg a kiadvány megállapítása: a hatályos szabályok hiányosságai és a kormányzat szemléletmódja miatt a civil szervezetek nem élhetnek teljes körűen véleményezési jogukkal. Éppen ezért a TASZ a kötetben megfogalmazza javaslatait, amelyekkel rugalmasabb együttműködést, nagyobb nyilvánosságot és számon kérhető eljárást biztosító szabályok kialakítását kezdeményezi. Fontos megjegyezni, hogy ezek a felvetések – szemben számos „civil” kezdeményezés törekvéseivel – érintetlenül hagyják a parlamenti demokrácia alapvető szerepvizonyait. „A véleményező szervezetek a jó-

vóban sem írnák meg az előkészítő tárca helyett a jogszabályokat, ...a törvényalkotás feladata és politikai felelőssége ott maradna, ahová az alkotmány jelenleg is helyezi. A változás abban állna, hogy a véleményező szervezetek hatékonyabban és önkényes megkülönböztetésektől mentesen gyakorolhatnák ugyancsak az alkotmányban foglalt jogukat, hogy a rájuk tartozó kérdésekben megfogalmazzák javaslataikat és ellenjavaslataikat. A politikai döntéshozók pedig azzal a jogukkal élhetnének a jelenleginél nagyobb eredményességgel, hogy megismerjék a civil felek álláspontját.”

*(Társaság a Szabadságjogokért,
Budapest, 2000.
56 oldal. A kiadvány ingyenes,
megrendelhető a 201-7375 telefonszámon.)*

A SZIGORÍTÁS ÚTJÁN

A Társaság a Szabadságjogokért évek óta következetesen képviseli azt az álláspontot, amely szerint a kábítószerekkel összefüggő legtöbb kárt nem az egyes drogok használata, hanem a fogyasztás kriminalizálása okozza.

A TASZ a Drogpolitikai füzetek című kiadványsorozatának első számában a kábítószer-használattal kapcsolatos büntetőjogi szabályok szigorítását és a módosítás óta eltelt egy évet értékeli. A kötet első része összehasonlítja a miniszterelnök által „Európa legszigorúbb drogtörvényeként” említett jogszabálynak a parlament elé beterjesztett tervezetét és az elfogadott változatát. A második rész az elmúlt egy évet értékeli a TASZ jogsegélyszolgálatának konkrét ügyei segítségével. A jogi hatások című fejezet a jogvédő szervezet ügyvédeknek tapasztalatait összegzi a Btk.-szabályok alkalmazásával kapcsolatban. A szigorítás jelentős hatást gyakorolt a drogambulanciák működésére és a rendőrségi eljárásokra is. A kiadvány ezeket a következményeket is értékeli.

A szerzők, Dénes Balázs és Pelle Andrea, azok számára is számos új ismeretet közölnek, akik járatosak a kábítószer és büntetőjog témakörében. Az olvasó e kötet alapján arra a következtetésre jut, hogy a politikai döntéshozók nem tartoznak azok közé, akik olvasásuk a szakirodalmat, vagy ha mégis, akkor semmibe veszik azt. Ellenkező esetben nem a drogszabályok szigorítására, hanem a megelőzésre és a drogfogyasztás okozta ártalmak csökkentésére törekednének.

*(Társaság a Szabadságjogokért,
Budapest, 2000. 110 oldal.
A kiadvány ingyenes,
megrendelhető a 201-7375 telefonszámon.)*